

İKV BİLGİ NOTU

2024 G20 LİDERLER ZİRVESİ

Hatice Fulya Topyıldız, İKV Uzman Yardımcısı

G20 Liderler Zirvesi 18-19 Kasım 2024'te ev sahibi ülke Brezilya'nın başkenti Rio de Janeiro'da gerçekleşti. Hükümet ve devlet başkanlarının katılım gösterdiği Modern Sanat Müzesi'nde gerçekleşen G20 Liderler Zirve'sinin ana teması bu yıl "Adil Bir Dünya ve Sürdürülebilir Bir Gezegen İnşa Etmek" olarak belirlendi.¹ İki gün süren zirvenin sonunda G20'nin yeni dönem başkanlığını Güney Afrika Cumhuriyeti devraldı.²

G20 Liderler Zirvesi

G20 gelişmiş ve kalkınmakta olan ülkelerin uluslararası ekonomik iş birliği kapsamında bir araya geldiği bir forum olarak karşımıza çıkıyor. Uluslararası ekonomik konularda dünyanın geleceğini şekillendirme konusunda önemli bir rol üstlenen G20, 1997 Asya Finansal Krizi ve 1998 Rusya Finansal Krizi'nin ardından 1999 yılında oluşturuldu.³ İlk kurulduğunda Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları düzeyinde düzenlenen G20, uluslararası mali sistemin daha istikrarlı bir yapıya dönüşmesi amacıyla oluşturulmuştu.⁴

2008 yılındaki küresel mali krizin ardından G20, liderler düzeyine geçiş yaparak hükümet ve devlet başkanları düzeyinde düzenlenmeye başladı. Yılda bir kez gerçekleşen G20 Liderler Zirvesi'nin dönem başkanlığı dönüşümlü olarak tüm üye ülkeler tarafından üstleniyor. Dönem başkanlığını devralan ülkenin bir yıl boyunca sekretarya görevini üstlendiği G20 Liderler Zirvesi'nde⁵ makroekonomik konular dışında sürdürülebilir kalkınma, sağlık, enerji, çevre, iklim değişikliği ve yolsuzlukla mücadele konuları da ele alınıyor.⁶

Türkiye, ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Birleşik Krallık, Brezilya, Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, İtalya, Japonya, Kanada, Kore Cumhuriyeti, Meksika, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan, Avrupa Birliği'nin oluşturduğu platforma 2023 yılında G20 Hindistan Dönem Başkanlığı sırasında

¹ "G20 Liderler Zirvesi yarın Rio de Janeiro'da başlayacak", Anadolu Ajansı, 17.11.2024, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/g20-liderler-zirvesi-yarin-rio-de-janeiroda-baslayacak/3395905> Erişim Tarihi: 20.11.2024

² G20 Brasil 2024, "Brasil hands over G20 presidency to South Africa", 11.19.2024, <https://www.g20.org/en/news/brasil-hands-over-g20-presidency-to-south-africa> Erişim Tarihi: 20.11.2024

³ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, "G20", <https://www.mfa.gov.tr/g-20-tr.tr.mfa> Erişim Tarihi: 20.11.2024

⁴ G20 India 2023, "About G20", <https://www.g20.in/en/about-g20/about-g20.html> Erişim Tarihi: 20.11.2024

⁵ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, "G20", <https://www.mfa.gov.tr/g-20-tr.tr.mfa> Erişim Tarihi: 20.11.2024

⁶ G20 India 2023, "About G20", <https://www.g20.in/en/about-g20/about-g20.html> Erişim Tarihi: 20.11.2024

Afrika Birliği de dâhil oldu. Bu üyeler dışında her sene gözlemci üyelerin de davet edildiği zirvelerin “daimî konuk üye” olarak katılımcısı İspanya olarak karşımıza çıkıyor.⁷

2024 G20 Liderler Zirvesi’nde Ön Plana Çıkanlar

Aralık 2023’ten beri Brezilya’nın dönem başkanı olduğu G20 Liderler Zirvesi, dünyanın gündeminde yer alan büyük zorluklara çözüm üretmek amacıyla liderleri bir araya getirdi. Bu zirve için Aralık 2023’ten beri 130 hazırlık toplantısının yapılmasının yanında⁸ 8.000 askerî personel görev aldı ve çeşitli tatbikatlar gerçekleştirildi.⁹

Ana temanın “Adil Bir Dünya ve Sürdürülebilir Bir Gezegen İnşa Etmek” olduğu zirve için Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inácio Lula da Silva tarafından açlık ve yoksulluk ile mücadele etmek, sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek ve küresel yönetişimin reformu olmak üzere üç adet sütun öncelik olarak belirlendi.¹⁰ Açıklanan G20 Liderler Zirvesi programı ile uyumlu olarak 18 Kasım’da Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak başlatıldı ve ilk oturum olan “Sosyal Kapsayıcılık ile Açlık ve Yoksullukla Mücadele” gerçekleştirildi. Aynı gün ikinci oturum olarak “Küresel Yönetişim Kurumlarının Reformu” başlıklı oturum için liderler bir araya geldiler. 19 Kasım’da ise üçüncü oturum olan “Sürdürülebilir Kalkınma ve Enerji Geçişi” başlıklı oturumun ardından kapanış oturumu gerçekleştirilerek Brezilya’dan Güney Afrika Cumhuriyeti’ne dönem başkanlığı devredildi.¹¹

Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifakı

Yeni Delhi’de gerçekleştirilen G20 Liderler Zirvesi’nde Brezilya Devlet Başkanı Luíz Inácio Lula da Silva Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak’ın oluşturulacağını duyurmuştu. Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak’ın, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden birincisi (yoksulluğa son) ve ikincisi (açlığa son) ile uyumlu olduğunu ifade etmişti. 24 Temmuz 2024’te Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak Bakanlar Toplantısı gerçekleştirilmesinin ardından G20 Liderler Zirvesi’nde Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak resmen başlatılmış oldu.¹² 148 kurucu üyenin 82’si ülke, 24’ü uluslararası örgüt,

⁷ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, “G20”, <https://www.mfa.gov.tr/g-20-tr.tr.mfa> Erişim Tarihi: 20.11.2024

⁸ G20 Brasil 2024, “Today, November 18, begins the largest diplomatic event in the history of Brasil”, 18.11.2024, <https://www.g20.org/en/news/today-november-18-begins-the-largest-diplomatic-event-in-the-history-of-brasil> Erişim Tarihi: 20.11.2024

⁹ “G20 Liderler Zirvesi yarın Rio de Janeiro’da başlayacak”, Anadolu Ajansı, 17.11.2024, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/g20-liderler-zirvesi-yarin-rio-de-janeiroda-baslayacak/3395905> Erişim Tarihi: 20.11.2024

¹⁰ A.g.e.

¹¹ G20 Brasil 2024, “Leaders' Summit program - Open agenda, broadcast on G20 TV”, 18.11.2024, <https://www.g20.org/en/news/leaders-summit-program-open-agenda-broadcast-on-g20-tv> Erişim Tarihi: 20.11.2024

¹² G20 Brasil 2024, “Task Force for a Global Alliance Against Hunger and Poverty”, <https://www.g20.org/en/tracks/shepa-track/hunger-and-poverty> Erişim Tarihi: 20.11.2024

9'u uluslararası finansal kurumlar, 31'i hayır kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları. Ek olarak AB ve Afrika Birliği de bu kurucu üyelere iki tanesi.¹³

Bu İttifak'ın iki amacından birincisi "sürdürülebilir siyasi itici güç sağlamak ve kolektif eylemi canlandırmak, açlık ve yoksullukla mücadele için var olan diğer çabalarla sinerji oluşturmak" ve ikincisi "kamu ve özel mali kaynakları ve bilgileri de dâhil, yerel ve uluslararası desteğin mobilize edilmesi ve uyumunun artırılması, delile dayalı programların ve siyasal araçlarının büyük ölçekte ülke tarafından sahip olunan ve ülke tarafından yönetilen şekilde uygulanmasının sağlanması, açlık ve aşırı yoksulluktan en çok etkilenen ülkelere ve hassas durumdaki kişilere odaklanması" olarak belirlendi.¹⁴ Bu İttifak kapsamında dünya çapında açlığı ve yoksulluğu azaltmak amacıyla uygulanan ve etkili olduğu kanıtlanmış politikaların ve sosyal teknolojilerin uygulanması için kaynak ve bilgi toplamaya odaklanılacağı belirtildi.¹⁵ Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 1 ve 2'nin gerçekleştirilmesini hedefleyen kamu politikalarının uygulanması için desteğe ihtiyacı olan üyelere uzmanlık ve finansal destek sunulacağı bir platform olmasının hedeflendiği ifade edildi.¹⁶

G20 Liderler Bildirgesi

Beş ana başlıktan oluşan G20 Liderler Bildirgesi'nde¹⁷ toplamda 85 madde mevcut. Bildirgenin başında küresel zorluklara ve krizlere yanıt vermek ve güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı büyümeyi teşvik etmek için toplanıldığı belirtildi. Bildirgede öne çıkan maddeler aşağıda yer alıyor:

- Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirme ve küresel zorluklar ile krizlere yanıt verme konusunda kalkınmakta olan ülkelere destek olma konusunda kararlı olduklarını belirttiler.
- Küresel ekonomi üzerine olumlu beklentileri olduğunu ancak birçok zorluğun devam ettiğini ve belirsizlik ortamında risklerin artış gösterdiğini ifade ettiler. Sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümeyi destekleyeceklerini, yaşam masrafları üzerindeki baskıyı azaltacaklarını ve mali sürdürülebilirliği garanti altına alacaklarını vurguladılar. Merkez bankalarının fiyat istikrarı hedefine sadık kalacağını belirterek mali politikalarının büyüme dostu olacağını eklediler.
- Devam eden çatışmalar ve savaşlarla ilgili olarak BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu'nda kabul edilen ulusal pozisyonlarını devam ettirdiklerini belirterek tüm devletleri BM Şartı'nın amaç ve ilkelerine uygun şekilde hareket etmeye çağırdıklarını ifade ettiler.

¹³ Global Alliance Against Hunger and Poverty, "World Leaders Launch the Global Alliance Against Hunger and Poverty", 18.11.2024, <https://globalallianceagainsthungerandpoverty.org/new/world-leaders-launch-the-global-alliance-against-hunger-and-poverty-2/> Erişim Tarihi: 20.11.2024

¹⁴ "Global Alliance Against Hunger and Poverty Fact Sheet and How to Contribute", G20 Brasil 2024.

¹⁵ G20 Brasil 2024, "Task Force for a Global Alliance Against Hunger and Poverty", <https://www.g20.org/en/tracks/shepa-track/hunger-and-poverty> Erişim Tarihi: 20.11.2024

¹⁶ "Global Alliance Against Hunger and Poverty Fact Sheet and How to Contribute", G20 Brasil 2024.

¹⁷ G20 Brasil 2024, "G20 Rio de Janeiro Leaders' Declaration", <https://www.g20.org/en/documents/g20-rio-de-janeiro-leaders-declaration> Erişim Tarihi: 20.11.2024

- Gazze'deki felaket düzeyindeki insani durum ve Lübnan'daki artan gerginlik konusunda endişelerini dile getirerek sivillerin korunmasının güçlendirilmesinin acil bir ihtiyaç olduğunu ifade ettiler. Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını teyit ederek İsrail ve Filistin'in tanınmış sınırları dâhilinde iki devletli çözümün önemini vurguladılar.
- Ukrayna'daki savaş kapsamında savaşın neden olduğu gıda ve enerji güvenliği, tedarik zinciri, enflasyon gibi etkilerin önemini vurguladılar. Adil ve kalıcı barışı hamaçlayan girişimleri desteklediklerini ifade ettiler.
- Dünya'da açlığı ortadan kaldırmak için yeterli miktarda gıda olduğunun altını çizerek açlığı yenmek için siyasi iradeye ihtiyaç olduğunu vurguladılar. Açlık ve Yoksulluğa Karşı Küresel İttifak'a değinerek, İttifak aracılığıyla ulusal koşullara uygun okul beslenme programları benzeri stratejilerin geliştirilmesi gerektiğini ifade ettiler.
- Ekonomik, sosyal ve çevresel rolüyle sürdürülebilir kalkınmanın gezegen ve refah için önemli bir ilke olduğunu vurgulayarak iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, çölleşme gibi konulardaki taahhütlerini teyit ettiler.
- Kritik maddeler de dâhil olmak üzere enerji geçişleri için çeşitlendirilmiş, güvenilir ve sürdürülebilir tedarik zincirlerini desteklerini ifade ettiler.
- Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için ortaya koyulan çabalardan fayda sağlamak için dünyanın yeniden düzenlenmiş bir küresel yönetime ihtiyaç olduğunu belirttiler.
- BM Güvenlik Konseyi'ni 21. yüzyılın gerçekleriyle uyumlu, kapsayıcı, temsil gücü yüksek, etkili, demokratik ve hesap verebilir bir hâle getiren bir şekilde reforme edeceklerini taahhüt ettiler. Afrika, Asya-Pasifik, Latin Amerika ve Karayipler gibi daha az temsil edilen bölgelerin temsilinin artırıldığı bir BM Güvenlik Konseyi için çağrıda bulundular.
- Afrika Birliği'nin G20 üyesi olmasından duydukları memnuniyeti belirterek Afrika'ya desteklerini vurguladılar. Ayrıca Afrika Birliği'nin 2063 Gündemi kapsamındaki ticaret ve ekonomik entegrasyon isteğini desteklediklerini eklediler.